

Brett spektrum av utländska tidskrifter

Kommunismen frodas. Liksom antikommunismen. Och feminismen, islamismen och kristendomen. I de närmare 200 tidskrifter på utländska språk som ges ut i Sverige finns ett brett spektrum av ideologier och religioner representerade. Men framför allt lever poesin.

Tidningar på utländska språk har getts ut i Sverige i över hundra år. Finska, estniska och yiddish var bland de första språken.

– Så fort en ny grupp kommer till Sverige startar de en egen tidskrift för att kommunicera med varandra, säger Miguel Benito, föreståndare för Immigrantinstitutet i Borås.

De flesta tidningar och tidskrifter börjar som politiskt orienterade publikationer riktade mot hemlandet. Ett antal exemplar av varje nummer smugglas ofta till meningsfränder i hemlandet.

Allt eftersom de personer som ger ut tidningen blir mer etablerade i Sverige, och situationen i deras ursprungsland kanske förbättras, skiftar fokus. Tidningarna blir antingen kulturtidskrifter, med syfte att hålla en kultur och ett språk vid liv, eller invandrantidskrifter inriktade på att gynna integrationen.

Idag ges tidningar på ungefär 35 språk ut i Sverige. Finska är överlägset störst. På några språk finns bara en enda tidskrift, till exempel azeriska, makedonska, slovenska, tigrinja, urdu, danska och norska.

Många tidskrifter har material på svenska. Det gäller både nyare tidningar, som gärna vill nå svenskar, och äldre mer etablerade publikationer som vill nå sina åldrande läsares barn och barnbarn, födda i Sverige.

De viktigaste ämnena är kultur i bred mening samt politik och religion. Kristna publikationer finns framför allt bland tidskrifter som ges ut av invandrare från närliggande länder som Finland, Estland och Tyskland. På arabiska och turkiska ges muslimska tidskrifter ut.

Några udda publikationer finns: en estnisk scouttidskrift, en polsk musiktidskrift, en finsk språkvetenskaplig tidskrift och en portugisisk kvinnotidskrift. När det gäller kvinnotidskrifter är persiska annars det dominerande språket.

Upplagorna varierar. Den persiska poesitidskriften Verk trycks i 100 exemplar. Arab Express, som informerar araber över hela Europa om hälsovårdsfrågor, trycks med stöd av Folkhälsoinstitutet i 15 000 exemplar. I genomsnitt uppskattas de utländska tidskrifternas upplagor ligga på runt 500.

Även utgivningstakten varierar, från ett nummer i veckan till ett om året. Många har som mål att komma ut var tredje månad men inte alla kan hålla den takten.

Tre av tidskrifterna har formen av dagstidningar: finska Ruotsin Suomalainen, estniska Eesti Päevaleht och spanska Liberación. De kommer en gång i veckan och har alla flera anställda journalister. Även på de tidskrifter som ges ut av olika invandrarorganisationer arbetar man ibland heltid med tidskriften.

De flesta av de övriga tidskrifterna ges ut av föreningar som ibland finns till bara för tidskriftens skull. Ett antal ges ut helt privat.

– I båda fallen är de ansvariga människor som har vanliga jobb och som träffas på kvällar och lördagar och söndagar och gör tidskrifterna. Ofta går det inte ihop utan kostar pengar. Det är därför som tidskrifterna kommer och går, säger Miguel Benito.

Distributionen är oftast den tyngsta utgiften. Många tidskrifter löser det genom att låta prenumeranterna hämta tidningen på redaktionen. Några tidskrifter säljs i privata butiker och en ihärdig redaktör har lyckats övertala ett tiotal kiosker i centrala Stockholm att placera hans skötebarn bakom disken.

Miguel Benito tycker att tidskrifterna borde ha större möjligheter till ekonomiskt stöd.

– Tidskrifterna fyller två funktioner, en här där de informerar om Sverige och en i hemlandet där de stöder en demokratisk utveckling. Därför borde de som kommer med minst fyra nummer per år kunna få ett stöd som i alla fall kunde fungera som en uppmuntran.

Finsk tidning jagar ny generation läsare

Nyheter, kultur, resor, personporträtt och en pensionärsspalt. Det är innehållet i den finskspråkiga tidningen Ruotsin Suomalainen. Plus annonser, framför allt för företag i olika Stockholmsförorter – och i Haaparanta. Med det materialet försöker man nu raggas upp en ny generation läsare.

Ruotsin Suomalainen tar framför allt upp ämnen som berör Sverige.

– Vi tror att våra läsare kanske inte kan svenska så bra, säger redaktionschefen Tuula Koivulanaho.

Redaktionen har profilerat sig genom ett par framgångsrika kampanjer på olika områden. Exempelvis har man skrivit mycket om planerna på ett servicehem för finnar på Sabbatsbergs sjukhusområde i Stockholm och även samlat in pengar till detta projekt.

Det är ett ämne som ligger läsekretsen varmt om hjärtat. Många av tidningens 6 000 prenumeranter är pensionärer, vilket på sikt kan bli ett hot mot tidningen. Tuula Koivulanaho tror att det kan bli svårt för Ruotsin Suomalainen att erövra nya grupper läsare.

– Andra generationens sverigefinnar kan läsa svenska tidningar och se svensk TV, säger hon.

Just nu pågår en kampanj för att öka upplagan. På kvällarna ringer 30 säljare runt till finnar i hela Sverige för att förmå dem att börja läsa tidningen. Annonschefen Tapani Johannes Kekki menar att framtidsutsikterna är goda eftersom det finns 250 000 personer med finska som modersmål i Sverige.

– 10 000 prenumeranter blir lätt att nå. Det finns mycket folk, det är bara att ringa dem, säger han.

Kurder världen över läser tidskrifter från Sverige

Flera kurdiska tidskrifter sprids från Sverige till kurder i Kurdistan och Europa. En av dem är litteraturtidskriften Nûdem, politiskt oberoende men långtifrån opolitisk.

– Att bara skriva på kurdiska är i sig politik, säger Nûdems redaktör Firat Ceweri.

När Firat Ceweri var barn i turkiska Kurdistan fick han böta om han talade kurdiska istället för turkiska i skolan. Han blev politiskt aktiv och flydde till Sverige i samband med en militärkupp i Turkiet 1980.

Här kom han att driva en liten livsmedelsaffär i Västmanland och spara pengar tills han hade det kapital som krävdes för att starta Nûdem. Det var 1992 och sedan dess har tidskriften kommit regelbundet med fyra nummer per år.

Många av skribenterna lever i exil.

– Men numera får vi in mycket material från unga författare i Turkiet som skriver under pseudonym, säger Firat Ceweri.

Nûdem trycks i 1 000 exemplar. Tidningen har 600 prenumeranter men av dem är det bara ungefär hälften som regelbundet betalar för sin prenumeration. Många glömmer men Firat Ceweri skickar tidningen ändå.

Ett par hundra exemplar skickas till kurder i Turkiet, Irak och Syrien. Ungefär lika många går till olika länder i Europa, framför allt Tyskland. Detsamma gäller de flesta kurdiska tidskrifter.

Statens kulturråd, som har varit en viktig bidragsgivare till kulturtidskrifter, tycker inte att Sverige ska sponsra kurdisk kultur i exempelvis Tyskland. Därför har rådet tills vidare stoppat anslagen till en rad kurdiska tidskrifter och samtidigt uppmanat regeringen att kräva att även andra EU-länder medverkar till att sponsra kurdisk kultur.

Men Nûdem står inte och faller med Kulturrådets pengar. Firat Ceweri jobbar deltid som modersmåls lärare och finansierar tidningen framför allt med egna pengar.

– Jag ger all min energi för att Nûdem ska överleva. Det är viktigare än allt annat, det är min och kurdernas identitet – språket. Det är min kärlek!

Mest populära språk för utländska tidskrifter i Sverige

Finska

Spanska

Arabiska

Persiska

Kurdiska

Estniska

Polska

Källa: Immigrantinstitutet

Mest populära ämnen för tidskrifter på utländska språk i Sverige

Kultur

Föreningsliv

Politik

Religion

Nyheter

Samhällsinformation

Fackligt arbete

Källa: Immigrantinstitutet

Möjligheter till ekonomiskt stöd för tidskrifter

- Invandrarverket stödde tidigare ett 15-tal tidskrifter på utländska språk men har nu slutat med det. Inte heller Integrationsverket ger stöd. Däremot finns dessa möjligheter:
- Presstödd kan ges till tidningar som kommer ut minst en dag i veckan och har minst 2 000 prenumeranter, 90 procent av dem i Sverige. Finska Ruotsin Suomalainen, estniska Eesti Päevaleht och spanska Liberación får presstödd.
- Kulturrådet stöder ett dussintal kulturtidskrifter på utländska språk. De måste komma ut med minst fyra nummer om året och till övervägande delen distribueras i Sverige. Fokus ska ligga på kultur i bred mening.
- De tidskrifter som ger ut av olika invandrargrupperns riksorganisationer finansieras delvis med statsbidrag.
- Kommuner och myndigheter kan stödja en tidskrift som man anser tar upp ett särskilt angeläget ämne.
- Studieförbund kan sponsra tidskrifter som produceras inom ramen för en studiecirkel.
- Politiska partier kan ge stöd till tidskrifter med samma ideologi.
- Starta eget-bidrag (numera utbildningsbidrag för start av näringsverksamhet) har beviljats till några utgivare.

Pressklipp

Ministerlöften

Minister Ulrica Messings tal på Sverigefinska riksförbundets årsmöte i Västerås var utan vidare mötets höjdpunkt. Nu kan vi vara säkra på att finska språket erkänns som minoritetsspråk och att Sverigefinnar får minoritetsstatus i Sverige. Vi har tagit ett anspråkslöst men historiskt viktigt steg mot sverigefinnarnas ställning som minoritet.

(ur Ruotsin Suomalainen, finska)

Får man tycka om serber?

"Får man tycka om serber?" är en helande bok, skriven av journalisten Finn Norgren. En av de frågor som boken väcker med titeln är frågan om hat och skapande av hat. Boken grundar sig på att det inte finns några goda eller dåliga folkslag. Så det är en opartisk bok om händelserna i vårt hemland. Ett tillräckligt skäl för att läsa den.

(Diaspora, serbo-kroatiska)

Utdrag ur årsrapporten 1998

Ungerska huset är nu helt betalt. Vi har inte någon skuld på det. Vår insamlingsaktion har mobiliserat alla medlemmar, från småsparande pensionärer till de som har det bättre.

Som alla vet har vi också gjort en insamling för att hjälpa dem som har drabbats av floden Tizas översvämningar och den summan har nått 100 000 kronor.

(ur Magyar Haz Hiradoja, ungerska)

CIA-agenters närvaro undersöks

Brasilia - Enligt tidskriften Carta Capital har utrikesminister Luiz Felipe Lampreia och justitieminister Renan Calheiros blivit inbjudna av deputerandekammaren för att belysa CIA-agenters närvaro i Brasilien.

Carta Capital hävdar att CIA 1997 gav order om att avlyssna president Fernando Henrique Cardosos telefon vilket ledde till att presidentpalatsets ceremonichef Julio Cesar Gomes avsattes från sin post.

(ur Liberación, spanska)

Stockholm säljs

Stockholm säljs bit för bit och det är smärtsamt. Kan inte någon köpa hela Sverige så att vi slipper lida? Volvo kan säljas ut, där har vi ingenting att säga, men när det gäller vår gemensamma egendom, de kommunalägda företagen, då ska vi inte vara tysta!

(ur Yeni Birlik, turkiska)

Din röst

Din röst
var en grön, frisk tårpil
som i kväll tog till att växa,
bredde ut sig i min höstskog
och växte upp till den sorgsna blå himlen...

Du sa: I morgon hör du av dig.

Från marken nu i kväll
till morgondagens himmel
är det långt
och broarna dit är rivna...

Ferhad Shakely

(ur Nûdem, kurdiska)

Kvinnlig omskärelse förbjuden

I Egypten har högsta domstolen avkunnat en dom som bekräftar hälsovårdsdepartementets beslut att förbjuda kvinnlig omskärelse. Domslutet har stöd av de religiösa lagkunniga från Al-Azhar, de högsta imamerna i Saudiarabien, det muslimska brödrskapet och från professorer vid religiösa universitet och lärdomssäten.

Det finns de som säger att utan omskärelse får kvinnor stark lust och det kan leda till oanständigt uppförande. Andra hävdar att omskärelsen minskar den sexuella lusten. Den sexuella instinkten beror emellertid inte på omskärelsens vara eller inte vara utan på hormonkörtlarnas aktivitet och på kontakten mellan män och kvinnor. Det är därför fråga om karaktär, moral och god uppfostran.

(ur Arab Express, arabiska)

Tabu och sexualitet

I vårt land Iran men även bland iranier i exil råder ett urgammalt tyranni. Tabun begränsar kvinnans sätt att vara och förnekar hennes sexualitet. De som inte underkastar sig tabunas tyranni straffas i den patriarkala ordningen. De bränns och stenas till döds, piskas och misshandlas, isoleras och trakasseras, mördas eller bara "försvinner". Men en dag ska kärleken till frihet och öppenhet ändra på det.

(ur Avaye Zan, persiska)

Tennisseger

Äntligen börjar också Velenjeflickan Katarina Srebotnik lysa bland seniorerna. Strax före sin 18-årsdag segrade hon i singel i Key Biscay och kammade hem prispotten på 75 000 dollar. I dubbeln spelade hon tillsammans med Tina Krizan och de kom på tredje plats.

(ur Nas Glas, slovenska)

En somalisk saga

Det var en gång en gammal gumma som hade en stor fin höna. Varje dag värpte hönan ett ägg som gumman sålde på marknaden. Hönan måste ju ha hundratals ägg i sig, tänkte gumman. Så hon beslutade sig för att slakta hönan och plocka ut alla ägg som fanns kvar för att sälja dem på marknaden. Men när gumman slaktade hönan fick hon se att det inte fanns ett enda ägg i den. Då sade gumman: "Det var ju tur att jag slaktade hönan, för den hade ju inga mer ägg kvar att värpa åt mig."

(ur Warsidaha-Isbahaysi, somaliska)